

ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ НА
РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Мангушев Д.В., викладач

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Обґрунтовані моделі спрямованості регулювання відносин щодо економічної конкуренції, її Законодавчої підтримки в Україні, розширення програми моніторингу ринків та руху інформації, складових механізму служать створенню умов для вдосконалення регулювання конкурентних стратегій в умовах турбулентних ринків.

Ключові слова: конкурентне законодавство, моніторинг ринку, турбулентність ринку, регулювання економічної конкуренції, регіональний аналіз.

Вибір конкурентної поведінки підприємство робить, моделюючи свої можливості досягнення цілей в зовнішньому середовищі з урахуванням установлених або прогнозованих тенденцій, яке є важливими для прийняття рішення, і регулюють економічну конкуренцію нормативно-правовими актами і законами.

У систему виконаного дисертаційного дослідження були включені документи, назва яких наведена в списку літератури [1-14]. Унаслідок виконаної роботи систематизовані найважливіші для дослідження матеріали про способи регулювання економічної конкуренції на різних рівнях відповідно до затверджених документів.

Досвід країн із розвинутою ринковою економікою свідчить про те, що колективне вирішення суттєвих для суспільства питань кількома державними органами є найбільш ефективним. Крос-повноваження різних структур повинні бути предметом громадського контролю.

З метою адаптації в Україні позитивного міжнародного досвіду Аналітичним центром "Академія" було підготовлено проекти документів щодо створення при Президентові України громадського дорадчо-консультативного органу – Координаційної ради з питань конкурентної політики, яка займалася б координацією участі громадськості у сфері захисту економічної конкуренції. Насамперед, ця інституція повинна забезпечувати зворотний зв'язок, що має ключове значення для ефективного регулювання: давати оперативну оцінку процесам у сфері конкуренції з позиції виробників, споживачів, професійних експертів, як це відбувається у європейських країнах. Цей орган мав би здійснювати суспільний нагляд як за спробами адміністративної, так і економічної монополії, які структурно дуже тісно взаємопов'язані. Функцією дорадчого органу є представлення ділових позицій працівників окремих галузей (сфери надання послуг, промисловості, сільського господарства). Створення такої Координаційної ради з питань конкурентної політики допоможе задіяти потенціал широких верств громадськості в регулюванні надзвичайно динамічного та багатоваріантного процесу конкурентної взаємодії окремих підприємницьких структур [9].

Загалом, у законодавстві про захист економічної конкуренції є практично весь можливий адміністративний інструментарій впливу держави на поведінку суб'єктів ринку.

Спрямованість регулювання відносин щодо економічної конкуренції встановлена автором за основними й додатковими матеріалами [1-14] й представлена на рис 1.

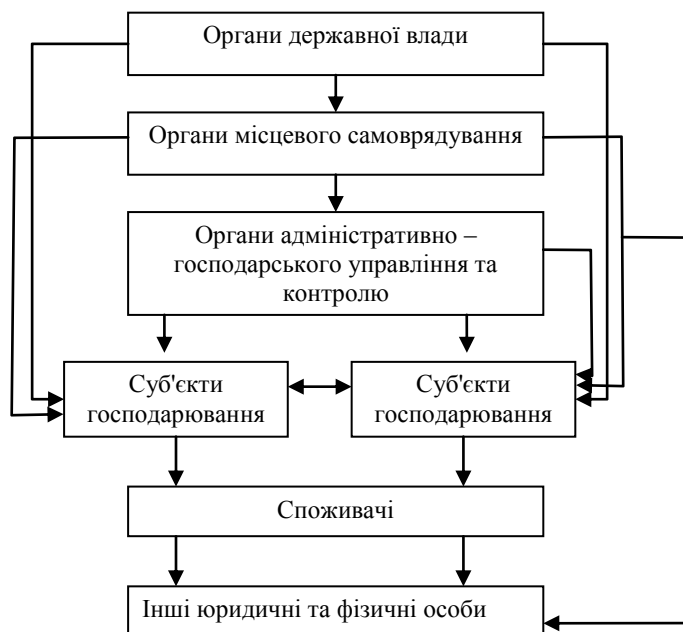

Рис 1. Спрямованість регулювання відносин щодо економічної конкуренції *
* Розроблено автором

Кінцевими об'єктами, на які спрямовано регулювання, у відповідності до законодавчих документів, є суб'єкти господарювання та споживачі. Але останні одночасно виступають як об'єкт дослідження в моніторингу ринку, пропозиції і попиту.

На рисунку 2 представлено розроблену автором модель сформованої в Україні законодавчої підтримки економічної конкуренції.

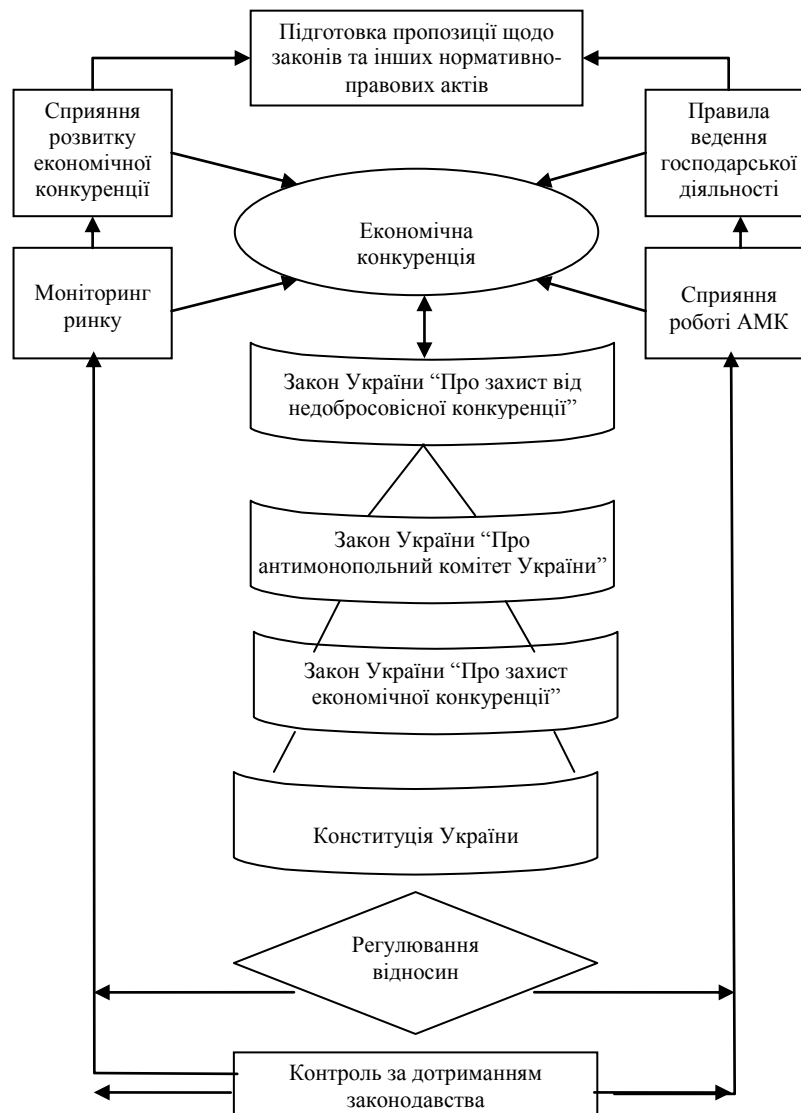

Рис. 2. Законодавча підтримка економічної конкуренції в Україні *

• Розроблено автором

Запропоновану в дисертаційній роботі розробку сигнальних індикаторів для турбулентних ринків регіонального рівня, аналітичної матриці “Індекс цін/ індекс фізичного обсяг продаж” рекомендується використовувати в системі моніторингу регіонального та локальних ринків як спосіб створення умов для господарюючих суб’єктів, ефективного регулювання конкурентних стратегій, сприяння роботі АМК України і регіональних органів адміністративно-господарського управління і контролю.

Моніторинг як форма постійного безперервного статистичного спостереження виконується за програмою, яка відповідає цілям дослідження і використання його результатів. Для регулювання конкурентних стратегій важливо мати уявлення, по-перше, про загальнорегіональні тенденції у відношеннях “попит-пропозиції”, по-друге, про локальні тенденції на різних ринках. Регіонами України визначаються області, а локальні ринки – постачальниками товару. Пропозиції щодо вдосконалення програми моніторингу ринків за Законами України подають регіональні органи АМК України та адміністративно-господарського управління та контролю.

На рис. 3 наведено розроблену дисертантом модель розширення програми моніторингу інформацією про сигнальні індикатори і про використання цієї інформації. Таким є основне практичне призначення виконаних наукових обґрунтувань і розробок, що представлені у дисертаційному дослідженні.

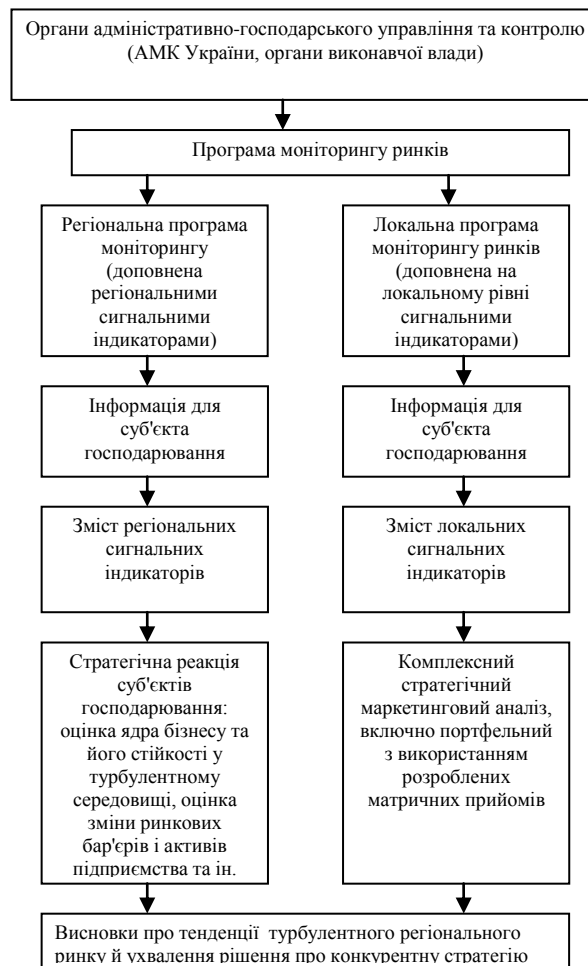

Рис. 3. Модель розширення програми моніторингу регіонального і локального ринків

*

* Розроблено автором

На рис. 4 подано розроблену дисертантом модель руху інформації щодо моніторингу ринку. Інформація створюється (статистичне спостереження), формуються бази даних, виконується зведення первинної інформації, її аналітична обробка, оцінка відповідності до ситуацій, що розвиваються, формується інформаційний носій для передачі користувачам і одночасно менеджменту регіонального центру моніторингу ринку.

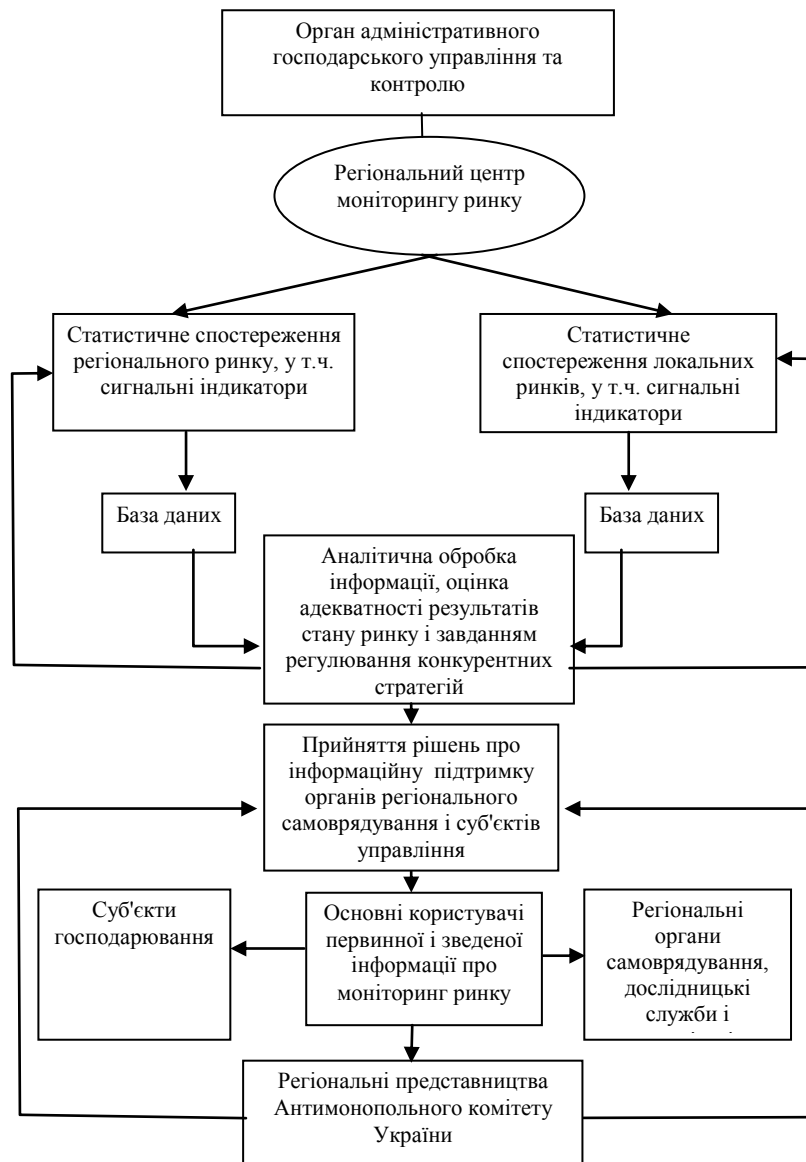

Рис. 4. Рух інформації щодо моніторингу ринків *

• Розробка автора

Дотримання вимоги порівнянності інформації в системі моніторингу є умовою достовірності отримуваних висновків і прогнозів, тому будь-які доповнення, зміни методик, програм, способів спостережень є завжди предметом ретельного вивчення аналітичних груп моніторингових центрів. Рекомендовані сигнальні індикатори турбулентності ринків побудовані на визнаних в українській і міжнародній статистиці показниках. Іншими дослідниками цілком можливо будуть запропоновані інші індикатори, що в будь-якому разі перебуватиме спеціального рішення моніторингової служби й органів державної статистики.

Виконані науково-теоретичні узагальнення дали підставу зробити висновок про чотири складові механізму регулювання економічної конкуренції (рис. 5). У сукупності елементи механізму, представленого на рис. 5, створюють систему, ефект дії якої значною мірою залежить від сумісності розвиненості кожної складової, відповідності стану економіки і стратегічним національним програмам.

Моніторинг ринку, програма якого коректна стосовно до природи явищ і процесів, що вивчаються, й адекватна цілям і завданням використання, здатний забезпечити якісне інформаційне регулювання не тільки економічної конкуренції, але і вибору конкурентної стратегії. Ще в 2006 р. АМК України виступав за створення системи моніторингу ринку. Ю. Кравченко (в.о. глави АМК України в 2006 р.) заявив наступне: “На жаль, ця система ще не запрацювала, а зміни на ринку відбуваються постійно. Зі свого боку, АМКУ відстежує дані щодо змін власників і структури ринку. І ми готові оперативно їх надавати для використання

в цій системі. Проте, за наявною інформацією, створенням такої системи зараз не займаються. Уряд користується різними даними, у тому числі і нашими, адже щодо нафтопродуктів у нас досить коректна інформація. Вже понад три роки моніторингом цього ринку займається спеціальна група фахівців АМКУ, налагоджена співпраця з нашими територіальними відділеннями у всіх регіонах із консалтинговими фірмами” [12]. У 2009 р. систему все ще не можна назвати досконалою.

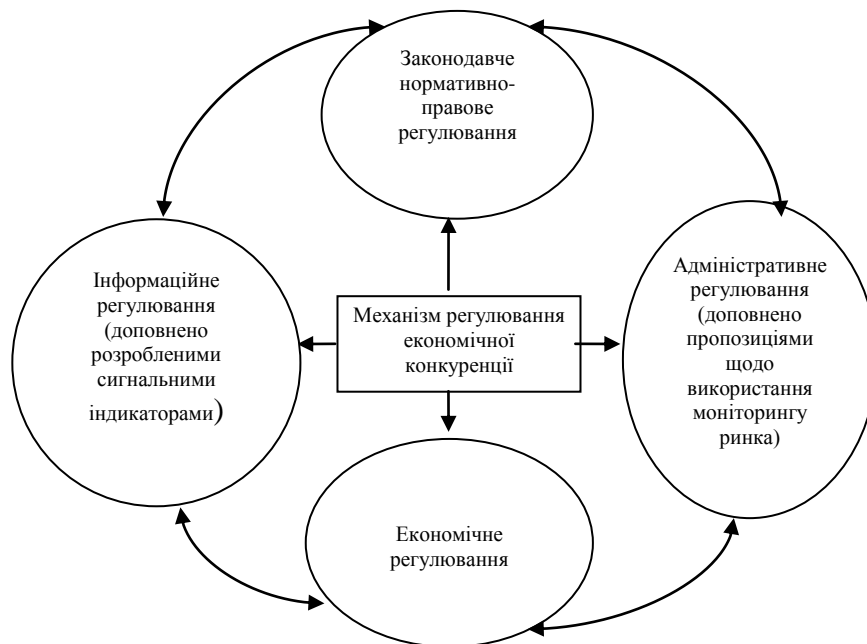

Рис. 5. Складові механізму регулювання економічної конкуренції *
* Розробка автора

Таким чином, представлені узагальнення, розроблені моделі і пропозиції щодо вдосконалення умов регулювання конкурентних стратегій на турбулентних ринках є логічним завершенням теоретичних обґрунтувань, наукових розробок і експериментів із застосування сигнальних індикаторів.

Література:

1. Конституція України: Ухвалено на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001р. № 2210–ІІІ // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 12.
3. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" від 07.06.1996 р. № 236/96 // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 36.
4. Господарський кодекс України: Офіційне видання. – К.: Ін Юре, 2003. — С. 21.
5. Закон Украины “Про антимонопольний комітет України” від 26 листопада 1993 № 3659-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Розпорядження “Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію)” від 19 лютого 2002 № 33-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Закон України “Про ціни і ціноутворення” від 3 грудня 1990 р. № 507–ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Постанова “Про заходи щодо проведення моніторингу цін і тарифів на споживчому ринку” від 13 червня 2002 р. № 803 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Бакалінська О. Захист економічної конкуренції: окремі питання правового регулювання. [Електронний ресурс]/ О. Бакалінська. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua>.

10. Методика проведення моніторингу цін на товарних ринках, у тому числі в сфері державних закупівель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-tenders.com.ua>.

11. Яблонська А.С. Обмеження монополізму та захист економічної конкуренції з законодавством України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua>.

12. Глібішук Я. Державна система захисту економічної конкуренції повинна мати конкурентну конструкцію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.org.ua>.

13. Бенуа Мандельброт. Ринки турбулентны. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adamaz.ru>.

14. Затолюк Т.А. Турбулентність ринкового середовища та його вплив на розвиток підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

Аннотация

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНЫХ СТРАТЕГИЙ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Мангушев Д.В., преподаватель

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

Обоснованы модели направленности регулирования отношений относительно экономической конкуренции, ее Законодательной поддержки в Украине, расширения программы мониторинга рынков и движения информации, составляющих механизма служат созданию условий для совершенствования регулирования конкурентных стратегий в условиях турбулентных рынков.

Ключевые слова: конкурентное законодательство, мониторинг рынка, турбулентность рынка, регулирование экономической конкуренции, региональный анализ.

Summary

PERFECTION OF ADJUSTING OF COMPETITION STRATEGIES IS AT REGIONAL LEVEL

Mangushev D.V., teacher

V.N. Karazin Kharkiv National University

Were grounded orientation models of adjusting relations in relation to an economic competition, its Legislative support in Ukraine, expansion of the program of monitoring markets and motion of information, constituents of mechanism serve to conditioning for perfection of adjusting competition strategies in the conditions of turbulent markets.

Key words: competition legislation, market monitoring, market turbulence, adjusting of economic competition, regional analysis.

Надійшла до редакції 21.06.2010 р.

© Мангушев Д.В., 2010 р.